

Projecte lingüístic de centre i plurilingüisme

Codi: 102073

Crèdits: 5

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Maria Dolors Masats Viladoms

Correu electrònic: Dolors.Masats@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Teresa Ribas Seix

Melinda Ann Dooly Owenby

Maria Dolors Masats Viladoms

Marilisa Birello

Claudia Vallejo Rubinstein

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

Aquesta assignatura aporta, al professorat en formació, els coneixements bàsics necessaris per exercir la docència en l'etapa d'Educació Primària. En concret, dona eines per fonamentar i concretar la formació lingüística dels escolars en un currículum multilingüe i en un context social específic com el català.

Els objectius formatius de l'assignatura són :

- Prendre consciència de la diversitat lingüística del món actual, dels fenòmens sociolingüístics que es desprenen de les relacions entre les llengües i les comunitats que les parlen, i de la incidència d'aquests fenòmens en l'establiment de polítiques lingüístiques, fent especial atenció a Europa, l'Estat Espanyol i Catalunya.
- Reconèixer les característiques de les competències lingüístiques de les persones plurilingües i les particularitats dels seus usos lingüístics.
- Identificar els factors que incideixen en l'elaboració dels Projectes Lingüístics de Centre i en la planificació de la formació lingüística dels escolars en un context en què s'imparteix un currículum multilingüe en aules lingüísticament heterogènies.

- Reflexionar sobre la importància dels usos lingüístics orals i escrits dels infants per adquirir noves competències lingüístiques i comunicatives i per construir coneixements en totes les àrees del currículum.
- Desenvolupar coneixements i competències didàctiques i professionals de base sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües estrangeres en l'etapa de l'Educació Primària.

Competències

- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.
- Conèixer el currículum escolar de les llengües i la literatura.
- Conèixer les dificultats per al aprenentatge de les llengües oficials d'estudiants d'altres llengües.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius
- Parlar, llegir i escriure correctament i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma corresponent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i aplicar pràctiques didàctiques en què s'afavoreixi el desenvolupament de la competència plurilingüe i intercultural, tot tenint en compte la perspectiva de l'escola inclusiva.
2. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva tant de manera presencial com telecol·laborant de diferents formes.
3. Conèixer i valorar el programari educatiu i espais web adients per a l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües dels diferents nivells educatius.
4. Conèixer les bases en què es fonamenta l'ensenyament i l'aprenentatge d'una llengua estrangera a la primària.
5. Demostrar un coneixement acadèmic de les diverses llengües usades.
6. Demostrar un coneixement suficient de la llengua catalana equivalent a les competències corresponents al nivell C2 del Marc Europeu Comú de Referència per a l'Aprenentatge, Ensenyament i Avaluació de les Llengües
7. Descobrir les dimensions socials i cognitives del llenguatge escrit, conèixer les diferents dinàmiques de l'oralitat per dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió i expressar-se adequadament oralment i per escrit.
8. Distingir en qualsevol producció lingüística elements estàndards i de variació.
9. Fer propostes didàctiques per treballar la llengua estrangera a la primària i saber valorar totes les possibilitats organitzatives i els materials més adequats.
10. Identificar els principals mecanismes de creació lèxica.
11. Interpretar el currículum de l'àmbit de llengües de la Generalitat de Catalunya, tant en els continguts que s'han d'assolir, com en l'articulació de les llengües de l'escola i en els aspectes transversals que suposa la dimensió comunicativa.
12. Saber expressar oralment i per escrit idees i coneixements amb suficient fonament teòric i argumental.
13. Saber planificar i implementar activitats en què s'articulin les estratègies adequades per a la superació de les dificultats d'aprenentatge de les llengües oficials per part d'alumnes d'altres llengües.
14. Usar les TIC i les TAC en la recerca d'informació i en el desenvolupament i elaboració de treballs pràctics i propostes didàctiques en l'àmbit de l'EF.
15. Valorar la correcció, adequació i acceptabilitat en produccions orals i escrites.

Continguts

1. Societat, llengües i escola

- La diversitat lingüística en el món actual. Les situacions de multilingüisme i d'usos plurilingües.
 - El sistema educatiu, la diversitat lingüística i la cohesió social. Aspectes sociolingüístics dels centres escolars de Catalunya. La transmissió de la llengua catalana.
 - La legislació sobre el tractament de les llengües a l'educació obligatòria a Espanya i a Catalunya.
 - La política lingüística europea. Principals recomanacions del Consell d'Europa referides a llengües de minories i llengües estrangeres.
-

2. La competència plurilingüe

- Les característiques de les competències lingüístiques de les persones plurilingües.
 - La comunicació en situacions plurilingües: alternances de llengües, formes híbrides i altres fenòmens específics; paper dels usos plurilingües en l'adquisició de noves competències comunicatives i lingüístiques.
 - L'ensenyament de les llengües en aules lingüísticament heterogènies.
-

3. Projecte lingüístic de centre

- Els models d'educació plurilingüe. Els programes desenvolupats a Catalunya. Especificitats i diversitat de la situació de les aules catalanes.
 - El tractament integrat de les àrees de llengua.
 - Les llengües a les àrees curriculars.
 - El desenvolupament de plans lectors de centre.
 - La integració lingüística dels escolars nousvinguts. Propostes per a la consideració de les llengües de l'alumnat estranger.
 - La planificació de les llengües fora de l'aula. Plans educatius d'entorn i eines de cohesió social.
-

MÒDUL 2

4. Ensenyament, aprenentatge i avaluació de llengües estrangeres

- L'ensenyament i l'aprenentatge de llengües estrangeres als cicles inicial, mitjà i superior.
 - La introducció de la segona llengua estrangera al cicle superior.
 - La gestió de la comunicació a l'aula. L'organització de les activitats de recepció, producció i interacció a l'aula de llengües estrangeres.
 - Enfocaments per aprendre llengües estrangeres a l'Educació Primària. Programes AICLE.
 - L'avaluació dels aprenentatges.
-

Metodologia

La metodologia docent de l'assignatura parteix del supòsit que el coneixement es construeix en processos col·laboratius (entre professorat i alumnat, i entre l'alumnat), i es desenvolupa principalment en la realització de tasques que mobilitzen els coneixements previs de l'alumnat i li permeten adquirir nous coneixements declaratius i/o procedimentals, siguin promoguts pel professorat o bé assolits a través de lectures i/o experiències.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Exposicions del professorat per a la presentació del temari de l'assignatura i de les feines grupals i individuals. Discussió col·lectiva d'aquestes feines.	38	1,52	1, 4, 8, 9, 10, 13, 14
--	----	------	------------------------

Tipus: Supervisades

Tutories de seguiment	25	1	8, 10, 14
-----------------------	----	---	-----------

Tipus: Autònomes

Estudi autònom	62	2,48	8, 10, 14
----------------	----	------	-----------

Avaluació

Per poder superar l'assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si es considera que no compleix aquests requisits. L'alumnat dels grups 21, 31 i 41 ha de demostrar un bon domini oral i escrit de les llengües catalana i castellana (nivell C2 del Marc Europeu Comú de Referència) i un domini instrumental bàsic (nivell B1 del Marc Europeu Comú de Referència) de la llengua anglesa. L'alumnat del grup 71 ha de demostrar haver assolit en anglès els objectius identificats pels descriptors del nivell C1 del MEQR, tant en situacions de la vida quotidiana com en l'àmbit acadèmic.

L'assistència a classe és obligatòria: cal assistir a un mínim del 80% de les sessions. Encara que s'hagin presentat els treballs corresponents, en cas d'una assistència per sota dels mínims fixats s'obindrà la qualificació de *no avaluable*. Els justificants que algunes vegades es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presència.

Les activitats d'avaluació s'agrupen en tres blocs segons la seva tipologia. Dos d'aquests blocs corresponen als continguts del mòdul 1 (temes 1, 2 i 3) i el tercer bloc es relaciona amb el mòdul 2 (tema 4) de l'assignatura. Cal aprovar cadascun dels tres blocs d'avaluació per separat per poder aprovar globalment l'assignatura. Les activitats d'avaluació es presentaran/realitzaran quan s'acabi cada mòdul. La recuperació del mòdul 1 només és possible si s'ha superat un dels dos blocs: en els grups 21, 31 i 71, aquesta es durà a terme el dia 3 de juny; la recuperació de les activitats d'avaluació del bloc 2 es durà a terme el dia 1 de juliol. En el grup 41, la recuperació de les activitats dels mòduls 1 i 2 es farà el dia 2 de juliol.

D'acord amb la normativa UAB, la còpia o el plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, és un delictes que pot representar suspendre l'assignatura. L'activitat d'avaluació copiada o plagiada es penalitzarà amb un zero i comportarà la pèrdua de la possibilitat de recuperació. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduïx tot el treball o una part del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a pròpia una part d'un text d'un autor sense citar-ne les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. També es considera plagi la reproducció dels materials (apuntes, diapositives, tasques, etc.) posats a disposició de l'alumnat per part del professorat. Així mateix, la còpia o la tinença de documents o dispositius per copiar en proves individuals d'avaluació a les aules constituïran un motiu directe per qualificar amb un zero les assignatures a què corresponen aquestes proves.

Qui es matricula per segona vegada a l'assignatura pot sol·licitar una avaluació de síntesi final per a cadascun dels dos mòduls que la configuren, però només si el curs anterior ja havia superat unade les activitats d'avaluació de cada mòdul.

Activitats d'avaluació

Resultats

Títol	Pes	Hores	ECTS	d'aprenentatge
1. Treball(s) escrit(s) i/o audiovisuals, realitzat(s) en petit grup sobre els continguts del mòdul 1 i presentació oral d'aquest(s) treball(s). Productes intermedis per a la realització del(s) treball(s) escrit(s) i de la seva exposició oral.	25%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
2. Prova escrita individual sobre els continguts del mòdul 1.	35%	0	0	1, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14
3. Prova escrita individual sobre una lectura i treball escrit i/o audiovisual, realitzat en petit grup, i relacionat amb els continguts del mòdul 2. Presentació oral del treball.	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14

Bibliografia

Lectura comuna obligatòria per als mòduls 1 i 2 de l'assignatura

Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme (2018). *El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya: L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural.* Barcelona: Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Aquest document ha estat traduït a l'anglès amb el següent títol: *The language model of the Catalan education system: Language learning and use in a multilingual and multicultural educational environment.*

El primer dia de classe, quan es presenti l'assignatura a cada grup, es detallarà quins dels següents treballs són de lectura obligatòria:

Mòdul 1

Tema 1: Societat, llengües i cultura

Cenoz, Jasone, i Durk Gorter (2017). Minority languages and sustainable translanguaging: Threat or opportunity? *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 38 (10), 901-912.

Cirel Centre de Suport a la Innovació i Recerca Educativa en Llengües (2011). *La mirada experta: Ensenyar i aprendre llengües.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Disponible a: http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/informes-avaluacio/la_r

Colectivo Ioé (2006). *Inmigración, género y escuela: Exploración de los discursos del profesorado y del alumnado.* Madrid: Colectivo Ioé.

Disponible a: <http://www.colectivoioe.org/uploads/c504b01624c1443cedb05edc2eab26c1aa2aaa80.pdf>

Guasch, Oriol (2016). La educación multilingüe. Dins J. Palou Sangrà i M. Fons Esteve (coords.), *Didáctica de la lengua y la literatura en educación primaria* (p.255-265). Madrid: Síntesis.

Fidalgo, Mònica, i Pere Mayans (2016). La gestió de la diversitat lingüística i l'escola catalana. Dins M. Pereña (coords.), *Ensenyar i aprendre llengües en un model educatiu plurilingüe: Metodologies i estratègies per al desenvolupament de projectes educatius en la pràctica docent* (p. 47-67). Barcelona: ICE-Horsori.

Masats, Dolors, Laia Canals, Melinda Dooly, Marta Juanhuix, Júlia Llompert, Emilee Moore, Luci Nussbaum, i Claudia Vallejo (2017). Quan els aprenents es converteixen en sociolingüistes: Algunes mostres de les veus de l'alumnat (p. 1-20). *Comunicació presentada al VIII Seminari Internacional: L'aula com a àmbit d'investigació sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua.* Disponible a: <http://mon.uvic.cat/aula-investigacio-llengua/files/2015/12/Masatsetal.pdf>

Pérez Oliva, Milagros (2012, desembre 26). La guerra de las lenguas. *El País*. Disponible a: http://sociedad.elpais.com/sociedad/2012/12/26/actualidad/1356543207_646129.html

Pujolar, Joan, i Maite Puigdevall i Serralvo (2015). Linguistic mudes: How to become a new speaker in Catalonia. *International Journal of the Sociology of Language*, 231, 167-187.

Trenchs Parera, Mireia, Imanol Larrea Mendizabal, i Michael Newman (2014). La normalització del cosmopolitisme lingüístic entre els joves del segle XXI? Una exploració de les ideologies lingüístiques a Catalunya. *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 24, 281-301.

Tusón, Jesús (2004). *Patrimoni natural. Elogi i defensa de la diversitat lingüística*. Barcelona: Editorial Empúries.

Tusón, Jesús (2010). Un elogio de la diversidad: Lenguas y escrituras. *Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura*, 54, 921.

Vila, F. Xavier (2013) Algunes nocions essencials de sociolingüística per a docents de primària i secundària. *Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura*, 60, 9-17.

Vila, David (2016). I si parlem català?. Sabadell: Tallers per a la llengua.

Tema 2: La competència plurilingüe

Baker, Colin (2011). Types of bilingual education. Dins C. Baker (ed.), *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism, 5th Edition* (chapter 10). Bristol, Buffalo & Toronto: Multilingual Matters.

Cambra, Margarida (2011). Plurilingüisme i ensenyament de llengües. *Articles de didàctica de la llengua i de la literatura*, 53, 77-84.

Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Disponible a:

<http://recursos.cepindalo.es/mod/resource/view.php?id=8738&forceview=1>

García, Ofelia (2009, desembre 9). *Reimagining Bilingualism in Education for the 21st Century*. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=rVI41CMw6HM>

García, Ofelia, i Kate Seltzer (2016). The translanguaging current in language education. Dins B. Kindenberg (ed.), *Flerspråkighet som resurs* [Multilingualism as a resource] (p. 19-30). Stockholm: Liber. Disponible a: https://ofeliagarcia dot org. files. wordpress. com/2011/02/garcia_seltzer47122073-1. pdf

García, Ofelia, i Claire Sylvan (2011). Pedagogies and practices in multilingual classrooms: singularities in pluralities. *The Modern Language Journal*, 95 (3), 385-400.

García, Ofelia, Lesley Bartlett, i JoAnne Kleifgen (2007). From biliteracy to pluriliteracies. Dins P. Auer i L. Wei (eds.), *Handbook of multilingualism and multilingual communication* (p. 207-228). Germany: Mouton de Gruyter. Disponible a: <https://ofeliagarcia dot org. files. wordpress. com/2011/02/biliteracy-to-pluriliteracies. pdf>

Moore, Emilee, i Luci Nussbaum (2016). Plurilingüisme en la formació del alumnado de la ESO. Dins D. Masats i L. Nussbaum (eds.), *Enseñanza y aprendizaje de las lenguas extranjeras en educación secundaria obligatoria* (p.15-33). Madrid: Síntesis.

Noguerol, Artur (2006, octubre). *Ensenyar llengua im Rahmen di una society multilingüe et multiculturelle*. Conferència presentada a la Universidad de Burgos. Disponible a:

<http://recursos.cepindalo.es/mod/resource/view.php?id=8738&forceview=1>

Nussbaum, Luci, i Virgínia Unamuno (2006). Les competències comunicatives multilingües. Dins L. Nussbaum i V. Unamuno (eds.), *Usos i competències multilingües entre escolars d'origen immigrant* (p. 44-61). Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ruiz Bikandi, Uri (2006). La reflexió interlingüística: Ajudar a pensar en/amb/sobre tres llengües. *Articles didàctics de la llengua i de la literatura*, 38, 5166.

Unamuno, Virginia, i Luci Nussbaum (2006). L'escola com a espai de pràctiques multilingües. Dins L. Nussbaum i V.Unamuno (eds.), *Usos i competències multilingües entre escolars d'origen immigrant* (p. 81-100). Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Vila, Ignasi, i Carina Siqués (2013). Les llengües de l'alumnat dins del sistema educatiu català als inicis del segle XXI. *Articles de didàctica de la llengua i de la literatura*, 60, 1827.

Tema 3: Projecte lingüístic de centre

Badia, Joan (2010). Gràcies a la immersió lingüística. Models d'escola i models d'educació lingüística. *Revista Òmnium*, 15, 21-23.

Canal, Immaculada, i Anna Marco (2016). La immersió lingüística al sistema educatiu de Catalunya o com aprendre una llengua alhora que s'aprenen continguts. Dins M. Pereña (coord.), *Ensenyar i aprendre llengües en un model educatiu plurilingüe: Metodologies i estratègies per al desenvolupament de projectes educatius en la pràctica docent* (p. 79-98). Barcelona: ICE-Horsori.

Escobar Urmeneta, Cristina, i Virgínia Unamuno (2008). Languages and language learning in Catalan Schools: From the bilingual to the multilingual challenge. Dins C. Hélot i A.M. de Mejía (eds.), *Forging Multilingual Spaces. Integrated Perspectives on Majority and Minority Bilingual Education* (p. 228-255). Michigan: Multilingual Matters.

Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament (2014). *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic*. Barcelona: Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Disponible a:

http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/PEC_Tractament_us_llengues.pdf

Guasch, Oriol (2016) La enseñanza y el aprendizaje de las lenguas adicionales. Dins J. Palou Sangrà i M. FonsEsteve (coords.), *Didáctica de la lengua y la literatura en educación primaria* (p.269-280). Madrid: Síntesis.

Masats, Dolors, i Artur Noguero (2016). Proyectos lingüísticos de centro y currículo. A D. Masats i L. Nussbaum(Eds.), *Enseñanza y aprendizaje de las lenguas extranjeras en educación secundaria obligatoria* (p. 59-84). Madrid: Síntesis.

Mayans, Pere(2015, desembre 17).El català, llengua vehicular del sistema educatiu: límits i contradiccions d'aquesta afirmació. *Revista de Llengua i Dret*. Disponible a:

<http://eapc-rld.blog.gencat.cat/2015/12/17/el-catala-llengua-vehicular-del-sistema-educatiu-limit-i-contradiccions>

Noguero, Artur (2008). El tratamiento integrado de las lenguas en el marco europeo. *Textos de Didáctica de la Lengua y de la Literatura*, 47, 1019.

Rodríguez, Pau (2018, febrer 25). Los padres de la inmersión que hablaban en castellano: "Era la única forma de que mi hijo aprendiera catalán". *El diario.es*. Disponible a:

https://www.eldiario.es/catalunya/inmersion-hablaban-castellano-aprendiera-catalan_0_742976566.html

Mòdul 2

Tema 4: Ensenyament, aprenentatge i avaluació de llengües estrangeres

Cameron, Lynne (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge: Cambridge University Press. Disponible a: <https://didactics-a.wikispaces.com/file/view/lynne+cameron.pdf>

Richards, Jack C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge: Cambridge University Press. Disponible a:

https://www.researchgate.net/publication/242720833_Communicative_Language_Teaching_Today

Per saber-ne més, podem consultar aquesta guia de lectures recomanades:

Centre de Documentació de Política Lingüística (2018). *El català a l'ensenyament obligatori (2013-2018): bibliografia selectiva*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Disponible a:

http://llengua.gencat.cat/web/.content/docs_del_centre_de_documentacio/bibliografies_selectives/arxius/Select